

Opinia prawna Zespołu ds. Prawa Karnego

Stowarzyszenia Sędziów Polskich

IUSTITIA

DO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY – KODEKS KARNY WYKONAWCZY

Z DNIA 06 PAŹDZIERNIKA 2020 R. DRUK NR 227

I. ZAKRES ZMIANY

Zgodnie z projektem ustawy do art. 215 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 523 z późn. zm.) [dalej jako: k.k.w.] dodaje się § 3 w brzmieniu w brzmieniu: „§ 3. Jeżeli tymczasowo aresztowany ma ustanowionego obrońcę, organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, z chwilą powzięcia informacji o ustanowieniu obrońcy przesyła niezwłocznie z urzędu do dyrektora aresztu śledczego, w którym przebywa tymczasowo aresztowany, zarządzenie o zgodzie na wielokrotne widzenie tego obrońcy z tymczasowo aresztowanym. Zdanie drugie art. 217 § 1 stosuje się odpowiednio. Z chwilą zawiadomienia organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, o ustaniu stosunku obrończego, organ z urzędu wydaje zarządzenie o uchyleniu zarządzenia o zgodzie na wielokrotne widzenie tego obrońcy z tymczasowo aresztowanym i przesyła je niezwłocznie do dyrektora aresztu śledczego, w którym przebywa tymczasowo aresztowany.”. Zgodnie z art. 2 projektu ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Postulowana regulacja odnosi się do umożliwienia widzenia obrońcy z tymczasowo aresztowanym, bez konieczności każdorazowego wnioskowania o widzenie do organu, do którego dyspozycji pozostaje tymczasowo aresztowany.

Obecnie art. 215 k.k.w. stanowi, że § 1. Tymczasowo aresztowany ma prawo do porozumiewania się z obrońcą, pełnomocnikiem będącym adwokatem albo radcą prawnym oraz przedstawicielem niebędącym adwokatem ani radcą prawnym, który został zaaprobowany przez Przewodniczącego Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka do reprezentowania skazanego przed tym Trybunałem, podczas nieobecności innych osób oraz korespondencyjnie. Jeżeli organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, zastrzeże przy widzeniu obecność swoją lub osoby upoważnionej - widzenie odbywa się w sposób wskazany przez ten organ. § 1a. W przypadku gdy tymczasowo aresztowanym jest obywatel

państwa obcego, ma on prawo do porozumiewania się z właściwym urzędem konsularnym lub przedstawicielstwem dyplomatycznym, a w przypadku gdy tymczasowo aresztowanym jest osoba nieposiadająca żadnego obywatelstwa - z przedstawicielem państwa, w którym ma ona stałe miejsce zamieszkania, na zasadach, o których mowa w § 1. § 2. Tymczasowo aresztowanemu należy umożliwić przygotowanie się do obrony.

Przedmiotowa regulacja w obecnym kształcie obowiązuje od dnia 01 lipca 2015 r., kiedy to na skutek nowelizacji¹ istotnie rozszerzono katalog osób, z którymi tymczasowo aresztowany ma prawo do porozumiewania się.

II. PRZYCZYNA ZMIANY

Aktualnie kwestię kontaktowania się tymczasowo aresztowanego z obrońcą, obok przytoczonego art. 215 k.k.w., regulują przepisy Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 30 z późn. zm.) [dalej jako: K.p.k.].

Zasadniczo, w oparciu o art. 73 k.p.k. w zw. z art. 82 k.p.k., tymczasowo aresztowany może porozumiewać się ze swym obrońcą - którym może być jedynie osoba uprawniona do obrony według przepisów o ustroju adwokatury lub ustawy o radcach prawnych - podczas nieobecności innych osób oraz korespondencyjnie. Przy czym, kodeks stanowi, iż w postępowaniu przygotowawczym prokurator, udzielając zezwolenia na porozumiewanie się, może zastrzec w szczególnie uzasadnionych wypadkach, jeżeli wymaga tego dobro postępowania przygotowawczego, że będzie przy tym obecny sam lub osoba przez niego upoważniona, a ponadto, jeżeli wymaga tego dobro postępowania przygotowawczego, prokurator, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, może również zastrzec kontrolę korespondencji podejrzanego z obrońcą. Zastrzeżenia prokuratora nie mogą być jednak utrzymywane ani dokonane po upływie 14 dni od dnia tymczasowego aresztowania podejrzanego.

Niejako uzupełnieniem ww. regulacji jest także art. 217 § 1 k.k.w., który stanowi że *Tymczasowo aresztowany może uzyskać widzenie po wydaniu zarządzenia o zgodzie na widzenie przez organ, do którego dyspozycji pozostaje. W wypadku gdy tymczasowo aresztowany pozostaje do dyspozycji kilku organów, wymagana jest zgoda na widzenie każdego z nich, chyba że organy te zarządzą inaczej.*

Zastrzec bowiem należy, iż *Artykuł 217 k.k.w. ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich widzeń tymczasowo aresztowanego, a zatem nie tylko z obrońcą, oraz wszystkich faz postępowania karnego. Przy*

¹ Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 396).

czym, gdy chodzi o widzenia tymczasowo aresztowanego z obrońcą, zastosowanie znajduje – jako *lex specialis* – art. 73 k.p.k. i art. 215 § 1 k.k.w. (D. Tarnowska, *Prawo tymczasowo...*, s. 148).²

W konsekwencji, o ile tymczasowo aresztowany ma prawo do porozumiewania się ze swym obrońcą i może ono być jedynie ograniczone przez prokuratora czasowo stosownymi zastrzeżeniami, o tyle każdorazowo na widzenie się z nim, zezwolenia musi udzielić prokurator, zaś w przypadku, gdy tymczasowo aresztowany pozostaje do dyspozycji kilku organów, co do zasady, wymagane jest zezwolenie na widzenie od każdego z nich.

Zaznaczenia wymaga, iż **w świetle treści art. 73 k.p.k. niedopuszczalna jest odmowa w ogóle zezwolenia na porozumiewanie się obu podmiotów, tak w postępowaniu przygotowawczym, jak i sądowym. Tej tezy nie modyfikuje unormowanie art. 217 § 1 k.k.w., gdzie zawarto wzmiankę, że tymczasowo aresztowany może uzyskać widzenie po wydaniu zarządzenia o zgodzie w tej materii przez organ, do którego dyspozycji pozostaje. Zgoda tego organu ma bowiem charakter formalny, jedynie stwierdzając uprawnienie – w tym przypadku obrońcy – do kontaktu z tymczasowo aresztowanym.**³

Problematyka uzyskiwania tzw. „zgód na widzenie” przez obrońcę była wszechstronnie komentowana przez wiele lat. Wiązała się ona przede wszystkim z kwestiami techniczno-organizacyjnymi, które *de facto* znacząco utrudniały realizację prawa do obrony.

I tak, wskazywano, że(...) **ograniczeniem w widzeniach jest praktyka nakazująca adwokatom uzyskanie widzenia od określonego, prowadzącego sprawę prokuratora. Prokuratorzy nie zawsze pracują za biurkiem, wobec czego można czekać kilka dni, zanim spotkamy się z prowadzącym postępowanie przygotowawcze. Praktyka taka jest całkowicie nieuzasadniona, utrudniająca obrońcom natychmiastowy kontakt z osobą osadzoną. Skutecznym utrudnieniem jest wydawanie widzeń adwokackich w obecności wskazanego funkcjonariusza, w ramach art. 73 § 2 kodeksu postępowania karnego. Nie jest oczywiste, dlaczego to adwokat ma szukać i umawiać się z określonym i czasem wskazanym imiennie przez prokuratora funkcjonariuszem, który często ma zaplanowane czynności na kolejne dni i nie ma w planach wyjazdu do aresztu. Adwokat musi wówczas czekać, aż funkcjonariusz będzie mógł udać się z nim do aresztu i uczestniczyć w widzeniu. Nie ma żadnych podstaw, aby obrońca po wydaniu zezwolenia nie mógł bezzwłocznie zobaczyć się ze swoim klientem. Obecnie jest to możliwe dopiero, gdy zgromadzi wiedzę na temat wszystkich wydanych postanowień o tymczasowym aresztowaniu**

² K. Dąbkiewicz [w:] *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, wyd. IV, Warszawa 2018, art. 217.

³ Radosław Koper, *Porozumiewanie się oskarżonego tymczasowo aresztowanego z obrońcą (dopuszczalność i zakres ograniczeń)*, "Palestra" 11/2018, s: 41, <https://palestra.pl/pl/czasopismo/wydanie/11-2018/artukul/porozumiewanie-sie-oskarzonego-tymczasowo-aresztowanego-z-obronca-dopuszczalnosc-i-zakres-ograniczen> (dostęp: 07.11.2020 r.).

i oczywiście jeżeli będzie miał już wszystkie wymagane zezwolenia w ręku.⁴ Istotny problem pojawia się wtedy gdy siedziba sądu lub prokuratury, czyli organu, w dyspozycji którego pozostaje aresztowany, jest w innej miejscowości niż areszt. Czasem może to być kilkanaście, czy nawet kilkadziesiąt kilometrów. I jeśli potrzeba pilnego kontaktu klienta z obrońcą, to ten obrońca musi jeździć przykładowo do danego sądu, uzyskać zezwolenie na widzenie i potem wrócić by zobaczyć się z klientem⁵. Co więcej, (...) często się zdarza, że rzeczywiście przez zmianę sygnatury, zmianę organu procesowego do dyspozycji którego tymczasowo aresztowany pozostaje, ten kontakt z przyczyn technicznych, organizacyjnych jest utrudniony, ograniczony, albo wręcz odwleczony w czasie.⁶ Ponadto Należy zastanowić się nad celowością wymagania od adwokata wielu zezwoleń. Przeważnie jest upoważniony do działania jedynie do danej sprawy, z pewnością gdy działa w jednej sprawie wyznaczony z urzędu, nie ma dostępu do akt innych spraw. Ponadto, żaden organ nie może odmówić adwokatowi widzenia z tymczasowo aresztowanym, nawet jeżeli pozostaje do dyspozycji wielu organów. Żaden z organów nie ma też wpływu na to, który z adwokatów podejmie się obrony w danej sprawie lub zostanie do niej wyznaczony z urzędu. Żadnego organu nie interesuje też, czy adwokat otrzymał wezwanie z sądu na 7 dni przed terminem rozprawy i czy zdąży zgromadzić wszystkie pozwolenia. Ponadto, bez żadnych ograniczeń obrońca może kontaktować się z klientem na sali sądowej, a także w przypadku przesłuchania odbywającego się np. w Prokuraturze, gdzie nie żąda się żadnych zezwoleń, zaś o samym przesłuchaniu, a zatem kontakcie obrońcy z klientem inny organ nie będzie nawet wiedział. (...)

Wprowadzanie wymagań uzyskiwania dodatkowych zezwoleń od organów prowadzących sprawę, w których dany adwokat nie jest ustanowiony, jest całkowicie bezcelowe. W przypadku kontaktów tymczasowo aresztowanego z innymi osobami można zrozumieć, że jeżeli jeden z organów wstrzymuje widzenia, to nie można uzyskać widzenia od innego i w ten sposób omijać zakazu.⁷

⁴ Monika Małgorzata Gąsiorowska, *Nieprawidłowe praktyki w zakresie zarządzania zgodą na widzenie wydawanej obrońcy*, *Palestra* 2005/1–2, s. 86; vide: K. Dąbkiewicz [w:] *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, wyd. IV, Warszawa 2018, art. 217.

⁵ adwokat Jerzy Lachowicz, dziekan ORA w Wałbrzychu, komentarz do artykułu autorstwa Patrycji Rojek – Socha, *Aresztowany powinien mieć stały kontakt z obrońcą - adwokatura proponuje zmiany*, *Prawo.pl*: <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/kontakt-aresztowanego-z-obronca-nra-proponuje-zmiany,501010.html> (dostęp: 07.11.2020 r.).

⁶ adwokat Przemysław Rosati, członek Naczelnej Rady Adwokackiej, komentarz do artykułu autorstwa Patrycji Rojek – Socha, *Adwokatura chce ułatwić w dostępie aresztowanego do obrońcy*, *Prawo.pl*: <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/kontakt-aresztowanego-z-obronca-nra-proponuje-zmiany,497353.html> (dostęp: 07.11.2020 r.).

⁷ Monika Małgorzata Gąsiorowska, *Nieprawidłowe praktyki w zakresie zarządzania zgodą na widzenie wydawanej obrońcy*, *Palestra* 2005/1–2, s. 85; vide: K. Dąbkiewicz [w:] *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, wyd. IV, Warszawa 2018, art. 217.

Przytoczona argumentacja stanowi jedynie załączek zagadnienia odnoszącego się do praktycznego aspektu realizacji prawa do obrony w zakresie kontaktu obrońcy z tymczasowo aresztowanym, który stał się również przedmiotem Petycji zbiorowej z dnia 27 stycznia 2020 r., wniesionej przez Naczelną Radę Adwokacką, w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany art. 215 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy, poprzez dodanie § 3 zapewniającego osobie tymczasowo aresztowanej pełnej realizacji prawa do obrony (P10-17/20).⁸

Problem dostrzega również projektodawca, który w uzasadnieniu stwierdza, że (...) *organ nie może nie uwzględnić wniosku, jednakże **czas konieczny na podjęcie czynności techniczno-organizacyjnych związanych ze złożeniem, rejestracją, rozpoznaniem wniosku, a także fizycznym wydaniem zarządzenia i zgłoszeniem się z tym zarządzeniem do aresztu śledczego, ogranicza konstytucyjno-konwencyjne prawo tymczasowo aresztowanego do kontaktu z obrońcą podczas nieobecności innych osób.** W rzeczywistości realizacja tego prawa doznaje także uszczerbku w sytuacji, w której dochodzi np. do zmian sygnatury akt sprawy, zmiany jednostki organizacyjnej prokuratury prowadzącej postępowanie, względnie zmiany jednostki penitencjarnej, w której wykonywane jest tymczasowe aresztowanie. Wskazać również należy na sytuacje, w których areszt śledczy, organ i obrońca mają siedziby w różnych miejscowościach. W opisanych sytuacjach wymagane jest uzyskanie przez obrońcę za każdym razem nowego zarządzenia o zezwoleniu na widzenie z osobą tymczasowo aresztowaną, albowiem administracja aresztów śledczych wymaga każdorazowo nowego zarządzenia. Zarządzenie to jest nadto ograniczone czasowo. **Obecnie obowiązująca regulacja po pierwsze ogranicza realizację tego prawa, wymaga dodatkowych czynności techniczno-organizacyjnych po stronie obrońcy, ale przede wszystkim po stronie organu procesowego, które łączą się koniecznością każdorazowego rejestrowania i rozpoznania wniosku oraz fizycznego wydania stosownego zarządzenia, w tym jego doręczenia. Utrzymywanie dotychczasowego stanu prawnego w tym zakresie jest całkowicie bezcelowe i nieuzasadnione.***

Wobec powyższego, proponowany przepis ma stanowić rozwiązanie istniejącego problemu.

III. OCENA ZMIANY

Już sam postulat przeprowadzenia w opiniowanym zakresie nowelizacji należy ocenić pozytywnie, albowiem obecny stan może w praktyce naruszać zasadę prawa do obrony, wyrażoną przede wszystkim w art. 42 ust. 2 Konstytucji RP, art. 6 ust. 3 lit. b i c Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych

⁸ vide: Petycja Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 18 stycznia 2020 r., https://www.senat.gov.pl/gfx/senat/userfiles/public/k10/petycje/2020/017/434_kkw_upr.adwokata_aresztowanego_17.pdf (dostęp: 07.11.2020 r.); Adwokatura chce ułatwić w dostępie aresztowanego do obrońcy, Patrycja Rojek – Socha, <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/kontakt-aresztowanego-z-obronca-nra-proponuje-zmiany,497353.html> (dostęp: 07.11.2020 r.); Senat Rzeczypospolitej, <https://www.senat.gov.pl/prace/petycje/wykaz-tematow-petycji/petycja,441.html> (dostęp: 07.11.2020 r.)

Wolności, art. 14 ust. 3 lit. b i d Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, jak również z treści 18 zasady Zbioru zasad mających na celu ochronę wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie aresztowania bądź uwięzienia - rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ 43/173 z dnia 9 grudnia 1988 r., na co wskazuje projektodawca.

Projektowane rozwiązanie, według założeń zawartych w uzasadnieniu, ma w pełni pozwolić na realizację konstytucyjno-konwencyjnego prawa osoby tymczasowo aresztowanej do kontaktu z obrońcą, uprościć czynności techniczno-organizacyjne organu procesowego, odciążając organ procesowy od wykonywania dodatkowych czynności organizacyjnych oraz usprawnić realizację kontaktu tymczasowo aresztowanego z jego obrońcą.

Należy zgodzić się z tym, że wprowadzenie omawianego przepisu może prowadzić do realizacji ww. celów, jednakże wątpliwości budzi uznanie, czy zostaną one osiągnięte w pełni. Wszak nadal pozostaje nierozwiązana kwestia odnosząca się do sytuacji, w której tymczasowo aresztowany może pozostawać do dyspozycji kilku organów, np. w związku z toczącymi się postępowaniami karnymi i w każdej ze spraw zostanie dla niego wyznaczony inny obrońca z urzędu. Wówczas samo uzyskanie zgody w ramach jednej ze spraw, będzie niewystarczające do umożliwienia kontaktu, a to w oparciu o zdanie drugie art. 217 § 1 k.k.w. Stąd nadal kwestie natury organizacyjno-technicznej będą wpływać na możliwość niezwłocznego udzielenia pomocy prawnej tymczasowo aresztowanemu. Co więcej, mogłoby to doprowadzić do sytuacji, w której tymczasowo aresztowany, mający obrońcę ustanowionego z wyboru we wszystkich postępowaniach, byłby uprzywilejowany względem tymczasowo aresztowanego, który w każdej ze spraw ma ustanowionego innego obrońcę z urzędu. Każdy z nich bowiem musiałby występować o zgodę na widzenie do organów, do których dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje. Nadal zaś pozostaje kwestia czasowości zezwoleń i konieczności poszukiwania informacji dotyczących organów, do których dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje. Zapewnienie zaś prawidłowego toku postępowania nie może tak istotnie ograniczać prawa do obrony, w szczególności, gdy miałyby to być podyktowane względami organizacyjnymi.

Niestety, w uzasadnieniu projektu brak wyjaśnienia, z jakich względów, wobec obrońcy miałyby pozostawać wiążące zdanie drugie art. 217 § 1 k.k.w.

Pomijając powyższe uwagi, z całą pewnością opiniowane rozwiązanie ograniczy zbędny formalizm, który w praktyce – co potwierdzają przytoczone we wcześniejszej części argumenty – był przedmiotem wieloletniej i uzasadnionej krytyki, w szczególności z uwagi na fakt, że prokurator nie może odmówić wydania zgody na widzenie z tymczasowo aresztowanym.

Przypomnieć zaś należy – jak słusznie zauważył projektodawca – że zmiana stanu prawnego nie uniemożliwi w postępowaniu przygotowawczym realizacji przez prokuratora zastrzeżenia wskazanego w art. 72 § 3 k.p.k. Przy czym warto zasygnalizować, iż zastrzeżenie prokuratora nie podlega obecnie

żadnej kontroli sądowej, co jest sytuacją nieprawidłową. Wskazuje się bowiem, iż (...) dla zapewnienia wyższych standardów ochrony praw osób zatrzymanych i podejrzanych konieczne jest stworzenie takiego systemu kontroli i weryfikacji decyzji procesowych polegających na faktycznym ograniczeniu konfidencjonalnego kontaktu obrońcy ze swoim mandantem, który zapewni możliwość usunięcia pozyskanych z naruszeniem prawa do obrony depozycji z materiału dowodowego. Jakkolwiek możliwość zaskarżenia decyzji ograniczających prawo do obrony zatrzymanego została zagwarantowana na podstawie dyspozycji art. 246 k.p.k., to w przedmiocie zaskarżenia decyzji opartej na treści art. 73 § 2 k.p.k. ustawodawca nie przewidział właściwego środka zaskarżenia.⁹ Oczywiście podnosi się jednocześnie, że W tym zakresie z pomocą przychodzą jednak regulacje prawa unijnego i próba konstruowania środka zaskarżenia w oparciu o nadający się do bezpośredniego zastosowania przepis art. 8 ust. 2 Dyrektywy¹⁰, jednakże brak wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności, skutkuje brakiem możliwości zaskarżenia w ramach przepisów k.p.k.

IV. PODSUMOWANIE

Reasumując, zaproponowane rozwiązanie ocenić należy pozytywnie. Z całą pewnością projekt można uznać za zmierzający we właściwym kierunku, tj. wzmocnienia prawa do obrony, zgodnie ze standardami konwencyjnymi oraz przepisami Konstytucji RP.

⁹ Mateusz Szurman, Mateusz Korzeniak, *Poufność w kontakcie z obrońcą na wstępnym etapie postępowania karnego – analiza regulacji 73 § 2 oraz art. 245 § 1 Kodeksu postępowania karnego w świetle standardów konstytucyjnych, unijnych i konwencyjnych*, "Palestra" 9/2020, s: 48, <https://palestra.pl/pl/czasopismo/wydanie/9-2020/arttykul/poufnosc-w-kontakcie-z-obronca-na-wstepnym-etapie-postepowania-karnego-analiza-regulacji-73-2-oraz-art.-245-1-kodeksu-postepowania-karnego-w-swietle-standardow-konstytucyjnych-unijnych-i-konwencyjnych> (dostęp: 07.11.2020 r.)

¹⁰ Mateusz Szurman, Mateusz Korzeniak, *Poufność w kontakcie z obrońcą na wstępnym etapie postępowania karnego – analiza regulacji 73 § 2 oraz art. 245 § 1 Kodeksu postępowania karnego w świetle standardów konstytucyjnych, unijnych i konwencyjnych*, "Palestra" 9/2020, s: 48, <https://palestra.pl/pl/czasopismo/wydanie/9-2020/arttykul/poufnosc-w-kontakcie-z-obronca-na-wstepnym-etapie-postepowania-karnego-analiza-regulacji-73-2-oraz-art.-245-1-kodeksu-postepowania-karnego-w-swietle-standardow-konstytucyjnych-unijnych-i-konwencyjnych> (dostęp: 07.11.2020 r.)

Nie jest to jednak rozwiązanie wystarczające, z uwagi na konieczność uzyskania stosownych zezwoleń w sytuacji, gdy np. tymczasowo aresztowany ma ustanowionych kilku obrońców z urzędu, tj. innego do każdej ze spraw. W odniesieniu zaś do osoby korzystającej z pomocy prawnej tego samego obrońcy, np. z wyboru, może się on znaleźć w zdecydowanie gorszym położeniu.

Przedmiotowy projekt z pewnością przyspieszy postępowanie oraz ograniczy dodatkowy, zbędny formalizm w sprawie. Należy jednak rozważyć zasadność stosowania zdania drugiego art. 217 § 1 k.k.w. w odniesieniu do obrońców, którzy należą do grupy zawodów zaufania publicznego. Warto zaś zauważyć, że zezwolenia takie nie są potrzebne, m.in. podczas czynności z udziałem tymczasowo aresztowanego, gdy uczestniczy w nich obrońca.

Wobec braku uzasadnienia w tym zakresie ze strony projektodawcy, trudno zbadać zasadność takiego ukształtowania przepisu.

Podkreślenia wymaga również fakt, że Polska, pomimo upływu wyznaczonego terminu, nadal nie wdrożyła dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r., co jest sytuacją całkowicie niezrozumiałą. O ile – pomimo braku implementacji - akt ten obowiązuje również w naszym kraju, o tyle nie przekłada się na zmianę obowiązujących przepisów postępowania karnego, w tym chociażby nie przewiduje możliwości zaskarżenia zastrzeżenia prokuratora, o którym stanowi art. 73 § 2 i § 3 k.p.k.